Thursday, Apr 9, 2026

صفحه نخست (/) » جنگی که اعراب و اسرائیل را نزدیک‌تر کرد؛ تولد ناتوی غیررسمی خاورمیانه، س.روزبه

نظر کاربران
+
رای دهید
-

اصطلاح «ناتوی عربی» تازه نیست. سال‌هاست در محافل سیاسی و امنیتی درباره ائتلافی عربی برای مهار ایران سخن گفته می‌شود، اما این ایده معمولاً یا در سطح شعار مانده یا در برخورد با اختلاف منافع دولت‌های عربی، مسئله فلسطین، و تردید نسبت به تعهد واقعی آمریکا از نفس افتاده است. به همین دلیل، اگر امروز هم کسی با شتاب بگوید «ناتوی منطقه‌ای تشکیل شد»، بیشتر شبیه تیتر هیجان‌زده حرف زده تا تحلیل. آنچه اکنون در خاورمیانه در حال شکل‌گیری است، هنوز یک پیمان رسمی شبیه ناتو نیست؛ نه ماده دفاع جمعی دارد، نه فرماندهی علنی و واحد، نه ساختار حقوقی روشن. اما همین هم تمام حقیقت نیست، چون در زیر پوست بحران، یک شبکه واقعی از همگرایی امنیتی، دفاع هوایی، تبادل اطلاعات و هماهنگی راهبردی در حال شکل گرفتن است؛ و شاید همین شبکه، از هر پیمان پرزرق‌وبرق کاغذی مهم‌تر باشد.

پیمان ابراهیم از همان آغاز فقط پروژه‌ای برای عکس یادگاری دیپلماتیک نبود. این روند از سال ۲۰۲۰ راه افتاد تا در کنار عادی‌سازی رابطه با اسرائیل، یک نظم تازه منطقه‌ای هم بسازد؛ نظمی که در آن برخی دولت‌های عربی، اسرائیل و آمریکا بتوانند در برابر تهدیدهای مشترک به هم نزدیک‌تر شوند. با این همه، این مسیر در سال‌های بعد، به‌ویژه پس از جنگ غزه، از نظر سیاسی و علنی کند شد. نمونه روشن آن عربستان سعودی است که همچنان عادی‌سازی آشکار را به مسئله فلسطین گره می‌زند، و حتی گزارش رویترز در ۸ مه ۲۰۲۵ نشان داد که واشنگتن برای پیشبرد گفت‌وگوهای هسته‌ای غیرنظامی با ریاض، دیگر شناسایی اسرائیل را شرط فوری قرار نمی‌دهد. همین یک نکته نشان می‌دهد که مسیر عادی‌سازی رسمی هنوز پرهزینه و پرمانع است.

اما جنگ اخیر، منطق منطقه را از سطح سیاست نمادین به سطح بقا و امنیت برده است. وقتی درگیری از مرز بیانیه و اعتراض دیپلماتیک عبور می‌کند و به موشک، پهپاد، زیرساخت انرژی، بنادر، کشتیرانی و امنیت شهرها می‌رسد، دولت‌ها دیگر فقط با زبان آرمان یا افکار عمومی تصمیم نمی‌گیرند؛ با زبان ضرورت امنیتی تصمیم می‌گیرند. درست در همین نقطه است که ایران، حتی اگر بخواهد با تهدید و فشار، جهان عرب را مرعوب یا از اسرائیل دور کند، ممکن است نتیجه معکوس بگیرد. حمله به کشورهای عربی یا به خطر انداختن مسیرهای انرژی، بیش از آنکه اعراب را پراکنده کند، به آنها یادآوری می‌کند که تهدید مشترک، پاسخ مشترک می‌خواهد. گزارش رویترز در ۲۷ مارس ۲۰۲۶ دقیقاً همین تغییر لحن را ثبت کرده است: دولت‌های عرب خلیج فارس به

آمریکا گفته‌اند صرف پایان جنگ کافی نیست و هر توافقی باید توان موشکی و پهپادی ایران را به‌طور پایدار محدود کند و امکان استفاده از انرژی و تنگه هرمز به‌عنوان ابزار فشار را از تهران بگیرد. این دیگر زبان احتیاط دیپلماتیک نیست؛ زبان مهار راهبردی است.

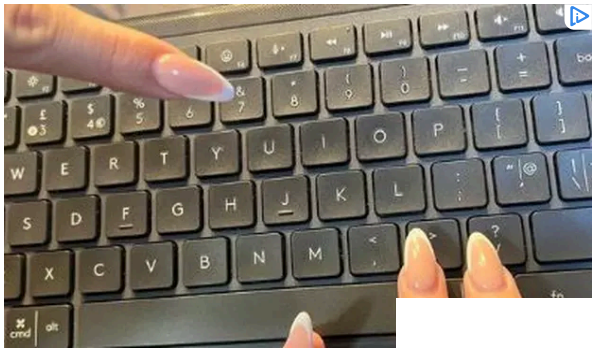

از همین‌جا می‌توان فهمید که چرا تعبیر «ناتوی غیررسمی» از «ناتوی عربی» دقیق‌تر است. آنچه دارد ساخته می‌شود، یک پیمان رسمیِ عربی خالص نیست. اسرائیل در مرکز آن قرار دارد، آمریکا ستون تضمین‌کننده و هماهنگ‌کننده آن است، و برخی دولت‌های عربی، از امارات و بحرین گرفته تا عربستان در سطحی محتاط‌تر، به آن نزدیک می‌شوند. بنابراین، این آرایش تازه نه صرفاً عربی است و نه صرفاً دفاعی؛ یک بلوک عملیاتی چندلایه است که در آن همکاری اطلاعاتی، هشدار زودهنگام، دفاع هوایی، رهگیری موشک و پهپاد، امنیت کشتیرانی و حتی حفاظت از زیرساخت‌های انرژی به‌هم گره می‌خورند. شواهد نهادی این روند هم کم نیست. سنتکام در ۱۳ ژانویه ۲۰۲۶ از افتتاح یک سلول تازه عملیات دفاع هوایی در پایگاه العدید قطر با مشارکت شرکای منطقه‌ای خبر داد تا یکپارچگی دفاع هوایی و موشکی را تقویت کند. این اتفاق فقط یک خبر نظامی نیست؛ نشانه آن است که ایده همکاری امنیتی از سطح بحث و تئوری عبور کرده و وارد سازوکار عملیاتی شده است.

اهمیت این تحول زمانی بیشتر روشن می‌شود که آن را کنار بیانیه موضعی ژنرال مایکل کوریلا، فرمانده سنتکام، بگذاریم. او در ژوئن ۲۰۲۵ تصریح کرد که روابط آمریکا با شرکای منطقه‌ای، پشتوانه ابتکار دفاع هوایی خاورمیانه بوده و همین الگو به مقابله با تهدیدهای ایران کمک کرده است. این یعنی آنچه امروز در خاورمیانه جریان دارد، نه یک خیال ژورنالیستی، بلکه بخشی از طراحی امنیتی آمریکا در منطقه است؛ طراحی‌ای که می‌کوشد بدون اعلام یک پیمان پرهزینه سیاسی، کارکردهای اصلی یک ائتلاف دفاعی را به‌صورت شبکه‌ای و مرحله‌به‌مرحله ایجاد کند. اگر ناتو را فقط با امضای رسمی بشناسیم، شاید بگوییم چنین چیزی هنوز وجود ندارد. اما اگر ناتو را از زاویه کارکرد ببینیم، یعنی همگرایی دفاعی، تقسیم وظیفه، هماهنگی اطلاعاتی و آمادگی پاسخ مشترک، آن‌گاه باید پذیرفت که خاورمیانه در حال تجربه نسخه‌ای غیررسمی و بومی‌شده از همان منطق است.

در این میان، رابطه اعراب با اسرائیل نیز دچار یک دگرگونی دوگانه شده است. در سطح سیاسی و علنی، بسیاری از دولت‌های عربی هنوز نمی‌خواهند هزینه کامل همسویی آشکار با اسرائیل را بپردازند. مسئله فلسطین، خشم افکار عمومی عربی، و بار منفی جنگ غزه همچنان مانع است. اما در سطح عملی و امنیتی، همان دولت‌ها بیش از گذشته ممکن است اسرائیل را نه صرفاً یک مسئله سیاسی، بلکه یک شریک فنی و اطلاعاتی ببینند؛ کشوری که در رهگیری موشک، پدافند چندلایه، فناوری نظارتی و اتصال به شبکه امنیتی

Privacy

آمریکا مزیت دارد. به زبان دیگر، جنگ اخیر شاید نتوانسته باشد عشق سیاسی میان اعراب و اسرائیل بسازد، اما توانسته است نوعی ضرورت راهبردی میان آنها ایجاد کند. این تفاوت مهمی است. اتحادهای ماندگار همیشه از علاقه متقابل به دنیا نمی‌آیند؛ گاهی از ترس مشترک و تهدید مشترک زاده می‌شوند.

از سوی دیگر، هرچه تهدید ایران مستقیم‌تر و فراگیرتر دیده شود، دولت‌های عربی خلیج فارس بیشتر از گذشته به این جمع‌بندی می‌رسند که امنیتشان دیگر مسئله‌ای صرفاً ملی نیست. امنیت بنادر، تأسیسات نفت و گاز، فرودگاه‌ها، شهرهای ساحلی و مسیرهای کشتیرانی، به یک مسئله منطقه‌ای و حتی جهانی تبدیل شده است. رویترز در ۵ آوریل ۲۰۲۶ گزارش داد که جنگ، تنگه هرمز و بازار انرژی را در وضعیتی فلج‌کننده قرار داده و همین اختلال، پایه‌های اقتصاد جهانی را تحت فشار برده است. در چنین وضعی، امنیت انرژی دیگر فقط یک موضوع اقتصادی نیست؛ تبدیل به ستون اصلی همگرایی سیاسی و نظامی می‌شود. همینجاست که واشنگتن، اسرائیل و اعراب خلیج فارس منافع مشترک‌تری پیدا می‌کنند و واژه‌هایی مثل «بازدارندگی مشترک» و «پدافند یکپارچه» از ادبیات نظامی به واقعیت سیاسی نزدیک می‌شوند.

اما این روند فقط فرصت نمی‌سازد؛ خطر هم می‌سازد. هرچه این بلوک امنیتی منسجم‌تر شود، منطقه نیز ممکن است بیش از پیش به سمت قطبی‌شدن پیش برود. در یک سو، آمریکا، اسرائیل و بخشی از دولت‌های عربی قرار می‌گیرند و در سوی دیگر، ایران و شبکه‌های نیابتی یا همسو. این یعنی حتی اگر جنگ‌های مستقیم فروکش کنند، منطق تقابل پایدار می‌ماند. به جای صلح جامع، چیزی شبیه «ثبات مسلح» شکل می‌گیرد؛ ثباتی که بر پایه مهار، توازن تهدید و هماهنگی امنیتی بنا شده، نه بر پایه آشتی سیاسی واقعی. چنین نظمی ممکن است از فروپاشی فوری جلوگیری کند، اما الزاماً منطقه را آرام‌تر، عادلانه‌تر یا کم‌تنش‌تر نمی‌کند. فقط آن را سازمان‌یافته‌تر و بلوکی‌تر می‌کند.

در نتیجه، اگر بخواهیم این لحظه را درست بفهمیم، باید از دو خطا دوری کنیم. خطای اول این است که خیال کنیم همه‌چیز مثل گذشته است و پیمان ابراهیم یا ایده ناتوی عربی صرفاً تبلیغات بود و تمام شد. نه، تمام نشده؛ فقط از سطح دیپلماتیک به سطح امنیتی منتقل شده است. خطای دوم هم این است که با هیجان بگوییم یک ناتوی رسمی جدید متولد شده است. این هم هنوز درست نیست. حقیقت جایی میان این دو قرار دارد: جنگ اخیر، طرح نیمه‌جان همگرایی عربی-اسرائیلی را دوباره زنده کرده، اما نه در قالب یک پیمان آشکار، بلکه به شکل یک شبکه بازدارندگی و همکاری عملیاتی که هر حمله تازه ایران می‌تواند آن را منسجم‌تر کند. اینجاست که شاید تیتر معنای خود را پیدا می‌کند: جنگی که قرار بود منطقه را از هم بپاشد، در عمل بخشی از اعراب و اسرائیل را به هم نزدیک‌تر کرد؛ نه از سر دوستی، بلکه از سر ضرورت. و بسیاری از اتحادهای مهم تاریخ، دقیقاً از همین‌جا آغاز شده‌اند.

س.روزبه

+
رای دهید
-

Privacy

Sponsored

Surgeons: Easy Method Alleviates Tinnitus — Stop Doing This

Vital Care World

Learn More

Severe Tinnitus Has Been Linked to a Common Habit.

Vital Care World

Learn More

Struggling with your prostate? Stop doing this in the evening!

Golden Tree

The Food Quietly Draining Your Brain

NeuroBoost

Learn More

Cardiologists: 'Beer Belly? Do This Every Morning'

Health Expert GT

If You Want A Flat Stomach, Do This Every Morning

Hepaliv

Learn More

by Taboola

Privacy

شما چه فکر میکنید؟

5 پاسخ

موافقم | خندیدم | عصبانی شدم | ناراحت شدم | عجیب بود | مخالفم

0 امتیاز

0.0 ★★★★★

۱ دیدگاه **ورود** ▼ 1

امتیاز و دیدگاه ★★★★★

به گفتگو بپیوندید...

ورود با **یا ثبت‌نام در DISQUS** ?

نام

این مقاله را دوست دارید؟

برای دریافت اخبار فوری در گویا نیوز مشترک شوید

آدرس ایمیل را وارد کنید

مشترک شوید

این پیام را مخفی کن

به اشتراک گذاری ♡

برترین **تازه‌ترین** **قدیمی‌ترین**

Sponsored

Privacy

Arash

Arash
۴ ماه پیش ویراسته

یک نکتهٔ تکمیلی:

بازندهٔ اصلی این جنگ در اروپا, خودِ اروپاست!!!!

دریوزگی اروپا و عدمِ سیاستِ شفاف در مقابله با تروریسم دولتی و گروگانگیری انسانی/شاهراه‌های ارتباطی جهانی, دیگر به اروپا لقب مدافع آزادی/لیبرال دموکراسی را نمیدهد, بلکه حداقل برای سالهایی خدشه‌دار کرده است!

دفاعِ علنی مَکرون از لبنان/حزب الله, خودش نمونهٔ همین فلاکت و دریوزگی است!
مَکرون دقیقاً میداند که دولتی بنام لبنان در عَمل وجود ندارد و کارهای روزمرهٔ لبنان براساسِ رِخنه‌های مالی/اجتماعی رژیم نکبت توسطِ حزب‌الله انجام میگیرد.

مَکرون و دیگر اروپاییان بجای **پشتیبانیِ قاطع** از دولت لبنان در راستای قوی‌تر کردن جایگاهِ دولت لبنان, **با انتخابِ عدمِ مبارزه/خلعِ سلاح حزب‌الله** عملاً در خلافِ مصالحِ لبنان/منطقه و در نتیجه جهان قدم برداشته اند.

مَکرون:

مطلب بعدی...

یک توقف شکننده: ایران به کدام سو می‌رود، علیرضا طهماسبی (https://news.gooya.com/2026/04/post-108343.php)

عضویت در کانال تلگرام (https://telegram.me/gooyadotcom)

ما را در فیسبوک دنبال کنید (https://www.facebook.com/gooyanews)

Privacy

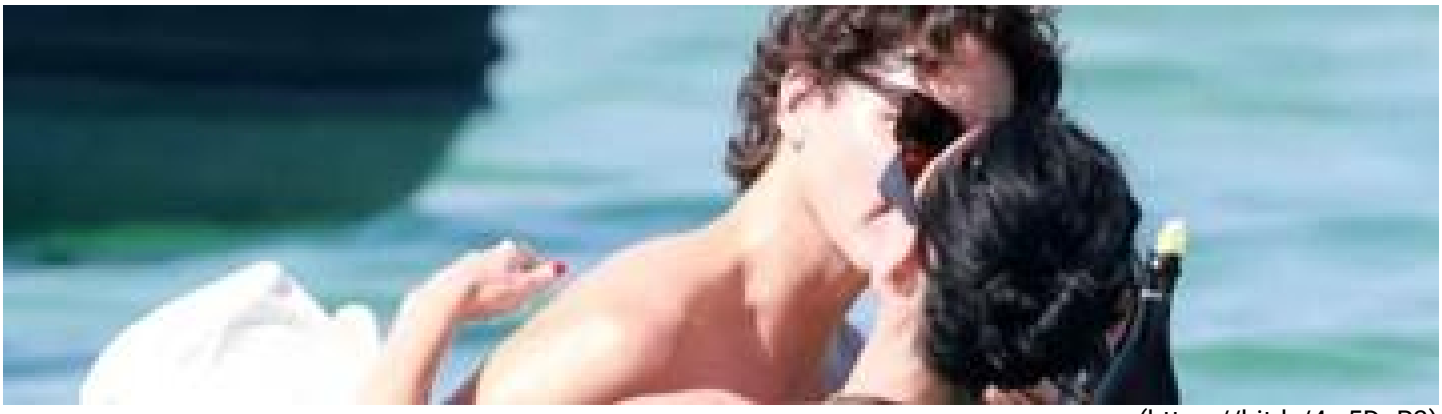

(https://bit.ly/4w5DgR3)

تعطیلات کیتی پری و جاستین ترودو در سواحل جنوب فرانسه (https://bit.ly/4w5DgR3)

(https://bit.ly/4yT34m4)

تصاویری که گوگوش بعد از شایعات بدحالیش منتشر کرد (https://bit.ly/4yT34m4)

(https://bit.ly/4yNSAEN)

تصاویر کمتر دیده شده از زنده یاد پرویز فنی زاده (https://bit.ly/4yNSAEN)

(https://bit.ly/4w1tZK4)

دیگر نیازی به قرصهای گران قیمت نیست (https://bit.ly/4w1tZK4)

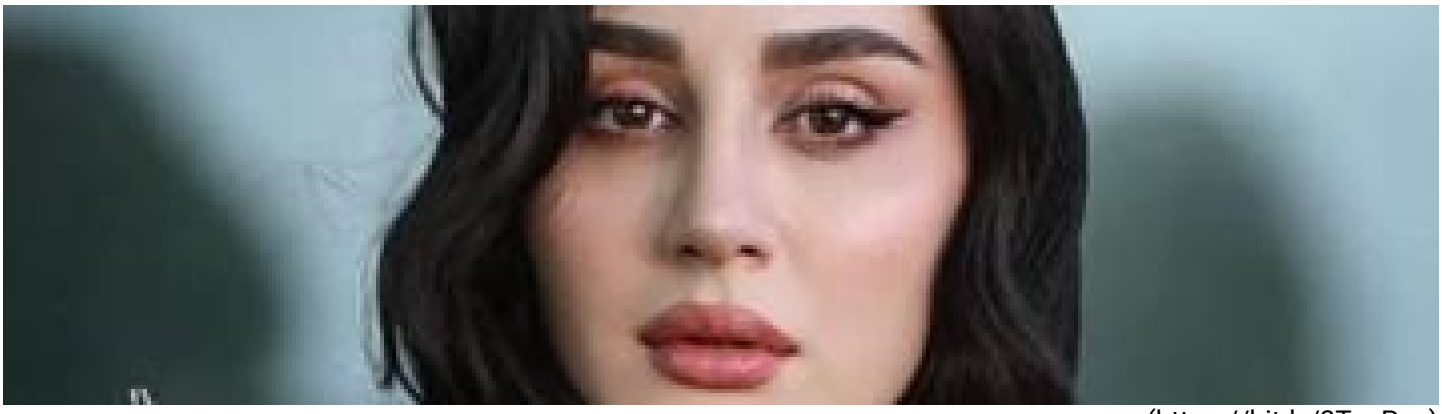

(https://bit.ly/3TqzPag)

میترا رفیع؛ از شروع بازیگری در ۶ سالگی تا شهرت با نقش گلنار سریال «گیلدخت» (https://bit.ly/3TqzPag)

(https://bit.ly/4lONOyT)

شکل و شمایل دور از انتظار ۱۱۰ سال پیش؛ مذهبیون باحجاب اسپانیا (https://bit.ly/4lONOyT)

(https://bit.ly/4hD3Mfa)

ترلان پروانه؛ از حضور در تیزر تبلیغاتی در ۳ سالگی تا نامزد عنوان زیباترین زن دنیا! (https://bit.ly/4hD3Mfa)

(https://bit.ly/43XZOXs)

تصاویر تابستانی نازنین بنیادی (https://bit.ly/43XZOXs)

از سایت های دیگر

Privacy

حذف ناگهانی پست جنجالی ترامپ؛ پشت پرده چه بود؟ (https://www.dw.com/fa-af/a-76775173?maca=per-MAR-vpn-campaign-gooya)

تنها راه انقلابی جدید در ایران از دید نشریه لیبراسیون (https://www.rfi.fr/fa/%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86/20230926-%D9%84%DB%8C%D8%A8%D8%B1%D8%A7%D8%B3%DB%8C%D9%88%D9%86-%D8%A7%D9%86%D9%82%D9%84%D8%A7%D8%A8-%D8%AF%D8%B1-%D8%A7%DB%8C%D8%B1%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%A7-%D8%B1%DB%8C%D8%B2%D8%B4-%D8%AF%D8%B1-%D9%86%DB%8C%D8%B1%D9%88%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D8%B3%D8%B1%DA%A9%D9%88%D8%A8-%D8%A2%D8%BA%D8%A7%D8%B2-%D9%85%DB%8C-%D8%B4%D9%88%D8%AF?utm_medium=acquisition&utm_source=gooya&utm_campaign=gooya-hp&utm_content=banniere)

بازارها در آستانه یک چرخش بزرگ، نگاهی به طلا، سهام و مسکن آمریکا (https://youtu.be/Yxf5imIX-cc?si=ZLtKW8TrMQvXEv-N&t=48)

«قصر دیوانگان»؛ داستان قدیمی‌ترین آسایشگاه روانی جهان (https://janjalkhabari.com/%d9%82%d8%b5%d8%b1-%d8%af%db%8c%d9%88%d8%a7%d9%86%da%af%d8%a7%d9%86%d8%9b-%d8%af%d8%a7%d8%b3%d8%aa%d8%a7%d9%86-%d9%82%d8%af%db%8c%d9%85%db%8c%d8%aa%d8%b1%db%8c%d9%86-%d8%a2%d8%b3/)

پر بیننده ترین ها

قدرت واقعی در دست کیست؟ (https://news.gooya.com/2026/08/post-111854.php)

زنی که به‌خاطر ظاهر مردانه اش تمسخر می شد، نماینده پارلمان شد (https://news.gooya.com/2026/08/post-111852.php)

افشاگری‌های مجید تفرشی؛ از مدیر شبکه ۳ تا علی علیزاده و «سازوکار نفوذ» (https://news.gooya.com/2026/08/post-111858.php)

معاون پلیس فتای خراسان رضوی در اعتراضات دی‌ماه بازداشت شده است (https://news.gooya.com/2026/08/post-111860.php)

یک رسوایی دیگر در صداوسیما (https://news.gooya.com/2026/08/post-111857.php)

روایت عبدالرضا داوری از روز حمله به محافظان احمدی‌نژاد؛ «هدف او نبود» (https://news.gooya.com/2026/08/post-111855.php)

زلزله در فوتبال جهان؛ اولتیماتوم به اینفانتینو: استعفا یا برکناری (https://news.gooya.com/2026/08/post-111861.php)

حمله صداوسیما به رضا پهلوی همراه با تمجید از مسعود رجوی (https://news.gooya.com/2026/08/post-111856.php)

درک معاون اول رییس جمهور از ابتدایی ترین مولفه های اقتصادی (https://news.gooya.com/2026/08/post-111862.php)

(https://parsi.euronews.com/culture/2026/03/30/no-licence-to-steal-original-bond-girl-fortune-found-in-italy-among-villas-vineyards-and-a)
شوک در ایتالیا: اموالی که با پول «دختر جیمز باند» خریده شده بود کشف شد

(https://bit.ly/45zpc7a)
مرگ گمنام و بی صدای پزشک دربار در غربت
(https://bit.ly/45zpc7a)

Privacy

(https://parsi.euronews.com/culture/2026/03/30/no-licence-to-steal-original-bond-girl-fortune-found-in-italy-among-villas-vineyards-and-a)

(https://kayhan.london/1405/01/10/399584/)
دوران نبرد با تاریکی؛ باور به قدرت ملت
(https://kayhan.london/1405/01/10/399584/)

(https://janjalkhabari.com/%d8%b1%d8%a7%d8%b2-%d9%85%d8%ab%d9%84%d8%ab-%d8%a8%d8%b1%d9%85%d9%88%d8%af%d8%a7-%d8%a7%d8%b2-%d9%86%da%af%d8%a7%d9%87-%d8%b9%d9%84%d9%85%d8%9b-%d8%aa%d9%88%d8%b6%db%8c%d8%ad%db%8c-%d8%aa%d8%a7%d8%b2/)
راز مثلث برمودا از نگاه علم؛ توضیحی تازه برای ناپدید شدن‌ها
(https://janjalkhabari.com/%d8%b1%d8%a7%d8%b2-%d9%85%d8%ab%d9%84%d8%ab-%d8%a8%d8%b1%d9%85%d9%88%d8%af%d8%a7-%d8%a7%d8%b2-%d9%86%da%af%d8%a7%d9%87-%d8%b9%d9%84%d9%85%d8%9b-%d8%aa%d9%88%d8%b6%db%8c%d8%ad%db%8c-%d8%aa%d8%a7%d8%b2/)

(https://bit.ly/4lwqN4z)
۶ واقعیت ضروری و نجات‌بخش که هر زنی باید درباره بدن خود بداند (https://bit.ly/4lwqN4z)

(https://tvmal.com/product/%d9%82%d8%a7%d8%a8-%d8%b9%da%a9%d8%b3-%d8%b1%d8%b6%d8%a7-%d8%b4%d8%a7%d9%87-%d8%a8%d8%b2%d8%b1%da%af-reza-shah-framed-photo/)
قاب عکس رضا شاه بزرگ
(https://tvmal.com/product/%d9%82%d8%a7%d8%a8-%d8%b9%da%a9%d8%b3-%d8%b1%d8%b6%d8%a7-%d8%b4%d8%a7%d9%87-

%d8%a8%d8%b2%d8%b1%da%af-reza-shah-framed-
(/photo

Copyright© 1998 - 2026 Gooya.com - سردبیر خبرنامه: info@gooya.com تبلیغات: advertisement@gooya.com Cookie &
Privacy Policy (https://news.gooya.com/2025/11/privacy-policy.php)